

Жиззах вилояти

Қишлоқ худудида меҳмонхона иш бошлади

Фозилжон ҚОСИМОВ,
"O'zbekiston bунyодкори" мухбири.

Янги йил арафасида Янгиобод туманинг "Ҳавотоғ" ҚФЙ худудида "НАЙР НАТОГОГ" МЧЖ томонидан ташкил этилган 82 ўринли меҳмонхона ва соғломлаштириш маркази фаолият бошлади. Мазкур ишнот учун айнан шу жой таъннишига сабаб, худуднинг соғ ва тоза ҳавоси ҳамда табиий маъданли сувнинг инсон саломатигига таъсириди.

Замонавий маскандаги 48 ўринли VIP-хоналар, 30 ўринли стандарт ва 4 ўринли апартамент бўлиб, парфен, масаж, фитобочка, фин ҳамда турк ҳаммоми, иссиқ кўм, туз гори, хижома, кутубхона, намозхона, ошхона, стол ўйинлари ва шифобоҳаш сувли жакузи.

ванналар ташкил этилган. Шунингдек, сук бўғим касалликлари, нерв касалликлари, овқат ҳамз қилиш органлари касалликлари, гинекология касалликлари, марказий қон айланиш ҳамда тери хасталиклари билан оғриган беморларга хизмат кўрсатиш йўлга кўйилган. Лойиха доирасида бу ерда 50 та янги иш ўрни яратилди.

Лойиханинг 2-йўналишида ҳам ишлар олиб борилиши кутилмоқда. 2023 йилда корхона томонидан қўймати 1,5 млн АҚШ долларини ташкил этидиган "Ҳавотоғ" минерал сув ишлаб чиқариш заводи курилиши режалаштирилган. Лойиханинг куввати 60 минг дона 1 литрлик идиша ёки 80 минг дона 0,5 идиша ишлаб чиқарилади. Лойиха ижроси билан кўшимча 25 та янги иш ўрни яратилиб, маҳсулотларни Россия, Тоҷикистон ва БАА давлатларига экспорт қилиш кузда тутилган.

Кўркам маскан фуқаролар хизматида

Пахтақор туманинг "Олмазор" маҳалла фуқаролар йигинида "Обод қишлоқ" ва "Обод маҳалла" дастурлари доирасида йўл-транспорт инфраструктураси, мухандислик-коммуникация тармоқлари ҳамда иктиёмий соҳа обектларидан кенг кўламдаги курилиш ва ободонлаштириш ишлари амалга оширилмоқда.

Жумладан, маҳалладаги Муқимий кўясида 500 метр цемент-бетон қопламали йўл қилинди. Фуузлий қўчасида эса шағал ётқизиш ишлари бошлад юборириди. Янги йил арафасида яна кўшимча 600 метрда шу сингари ишлар бажарилиб, ахолига байрам тухфаси кўлиниши белгиланган.

Бундан ташқари, ўзин-ўзи бошқариш органи мутлақо ѹроқсиз бинода фаолият олиб боради. 2-сектор ташаббуси ҳамда тадбиркорлар кўмаги билан бино тўлиқ реконструкция қилинди ва барча шароитлар яратилди. Олмазор маҳалласида янги курилган 20-сонни умумтаълим мактаби 420 ўринга мўлжалланган бўлиб, янги мас-

сив ахолисига қўйлилар яратди. Чунки шу пайтacha ҳудуд ўкувчилири қарорида 5 километр узоқлигидаги мактабга қатнашга мажбур бўлётган эди.

Худудда коммунал соҳадаги ишларни янада яхшилашга ётибор қартилмоқда. Жумладан, "Пахтақортумангз" газ тасминоти бўлими жамоаси бу борада кўплаб сайд-харакатлар қилимада. Масалан, ер ости юқори босимли газ кувири ковлаб олиниб, ер устига қайтадан ўрнатилди, 5,5 километр газ кувириларни компрессор ёрдамида тозаланди.

Қисқаси, бошқа ҳудудлардаги каби Олмазор маҳалласи ҳам обод гўша, кўркам масканга айланмоқда.

Қашқадарё вилояти

Барча қулайликлар болажонлар учун

Шуҳрат НОРМУРОДОВ,
"O'zbekiston bунyодкори" мухбири.

Қўқдала туманининг "Ҳардур" барча қулайликларга эга бўлган 15-сонни мактабгача таълим ташкилоти ишга тушиди.

"Республика инкассация хизмати" унитар корхонаси ҳомийлигида курилган ўшбу муассаса сув ўнеш панели, ди-

зель генератори билан жиҳозланган. Бундан ташқари, 280 метр чукурликдан чиқаётган тоза ичимлик суви билан ҳам таъминланган.

120 нафар тарбияланувчини ўз бағрига олган боғчада 21 нафар фуқаро иш билан таъминланди. Шунингдек, бошқа бўғчалардан фарқли равишда ота-оналар фарзандларни қандай шароитда тарбияланадиганини исталган ҳудуддан онлайн кузатиш имкониятига ҳам эга.

Талабалар эҳтиёжи қондирилди

Карши давлат университетининг сўнгги уч йилдаги талабалар контингенти қарийб 3,7 марта ошиди. Ўз-ўзидан талабаларнинг ётқононларга бўлган эҳтиёжи ҳам ортиб бормоқда.

Эндилиқда уларни турар жой билан таъминлаш масаласи ҳам қилиниб, 600 ўринга мўлжалланган янги 8-ётконона фойдаланишига топширилди. Курилиш ишлари учун университет бўяджетидан ташқари етварлича мабдаб ахоратиди.

Замонавий лойиха асосида қад ростлаган талабалар турар жойи 2 миллиард 419 миллион 668 минг сўмлиқ жиҳозлар ва зарур ашёлар билан таъминланган. Қисқа муддатда барпо этилган ётконона замонавий ахоба

рот технологиялари, юқори тезлиқда ишлайдиган Wi-Fi курилмалари, керакли адабиётлар билан таъминланган.

Хозирда республикамиздаги олий таълим муассасалари ичидаги биринчилардан бўлиб, Қарши давлат университетидаги талабаларни ётконона билан таъминлаш даражаси 100 фоизига етиди. Келгуси йилда яна 1 000 ўринли замонавий ўқув биноси фойдаланишига топширилди. Айни дамда ўшбу иншоотда курилиш ишлари жадаллик билан давом этяпти.

Янги бинолар кўп йиллар хизмат қилади

Миришкор туманинг "Айзабод" ва "Балуқ" маҳалла фуқаролар йигини бинолари давлат хусусий шериклик асосида курилиб, фойдаланишига топширилди.

Биноларда маҳалла раиси, ҳоким ёрдамчиси, профилактика инспектори, ишлар етакчиси ва хотин-қизлар фаолиётини алоҳида хоналар ажратилиган.

Фарғона вилояти

Бешариқда янги мактаб ва МТТ фойдаланишига топширилди

Фарғона вилояти Бешариқ туманида янги умумтаълим мактаби ҳамда мактабгача таълим муассасаси фойдаланишига топширилди.

"Бешариқ" МФЙ худудида 8 миллиард сўм маблағ ёзасига барпо этилган мактабдаги синфоналар, ўқув-лаборатория, хоналари, спорт зали, кутубхона ҳамда ошхона зарур жиҳозлар билан таъминланди.

Туманинг Шоберди маҳалласида Инвестиция дастури асосида мұкабблам таъмирланиб, замонавий қиёфа касб этган давлат

мактабгача таълим ташкилоти эса 120 ўрини мўлжалланган бўлиб, илк кунданоқ тўлиқ кувват билан ўз фоилиятини бошлади. Маълумот учун. Бешариқ туманида 290 та мактабгача таълим ташкилоти мавжуд ва уларнинг 67 таси давлат, 21 таси оилавий давлат, 67 таси давлат-хусусий шерикчилик асосида ташкил этилган.

Андижон вилояти

Лой кўчалар равонлашмоқда

Зебоҳон ХАЙТАЛИЕВА.

Худудларни комплекс ривожлантириша "Ташаббуси бюджет" лойихасининг аҳамияти катта бўлмоқда. Олтингўл туманида ҳам аҳоли томонидан овоз бериш йўли орқали таънлаб олинган 6 та кўчада асфалтларни бошлар ишлари бошорилди.

— Йўлини охирги марта қачон таъмиранганини эслай олмайман, — деди Улуғнор кўчасида

истиқомат қўйувчи Одинахон Холмираева. — Ёғин-сонини кунларда кийналар эдик. Ушбу бунёдкорлик ишлари барча орузларимизни рўёбга чиқармоқда.

Дарҳақиқат, Улуғнор кўчасида бошланган йўл курилиш ишлари "Бўстон", "Намуна", "Катта оқтепа", "Қорақалпоқ", "Оқ тена" ҳамда "Мамаюсуфчек" МФЙларда ҳам давом этмоқда. Замондорларимизнинг турмуш шароитини яхшилашга хизмат қўйувчи бу ҳайрли ишларни амалга ошириш учун 6 млрд 50 млн сўм маблағ ажратилган.

Истиқболли лойиҳалар ҳаётга татбиқ этилди

Зиё СИРОЖ,
"O'zbekiston bунyодкори" мухбири.

Янги лойиҳаларнинг фойдаланишига топширилиши янги иш ўринларининг яратилишига сабаб бўлди. Андижон вилоятида ҳам бир куннинг ўзида 6 та ишлаб чиқариш корхонаси ишга туширилиши туфулий 4 700 нафар ҳамортиларимиз доимий иш ўрнига эга бўлди. Демак, янги объектлар, нафакат, мамалакатимиз иқтисадигини ривожлантиришга, шу билан бирга аҳоли турмуш шароитини яхшилашга ҳам хизмат қиласди.

Шунингдек, Ҳонобод шаҳрида фоалият бошлаган "Water Life Mineral" МЧЖ томонидан минерал сув ишлаб чиқариш лойиҳаси 200 кишини иш билан таъминлади. Бу ерда йилига 200 миллионлар қадоқ мадданинга сув ишлаб чиқариш йўлига кўйилди.

Ўшиб корхона йил давомидан 7 млн АҚШ долларини ташкил этиди. — деди 300 турдаги оёқ кийими ва минг турдаги оёқ кийим таглигидаги ишлаб чиқарилади. 500 киши меҳнат қилаётган ўшиб жамоа маҳсулотларига ҳозирдан кўшини давлатлардан ҳаридорлар мавжуд. Умум олганда, корхона томонидан бир йилда 4 млн АҚШ доллар қўйматига тенг маҳсулот экспорт қилиниши реjalashirilgand.

Шунингдек, Ҳонобод шаҳрида фоалият бошлаган "Water Life Mineral" МЧЖ томонидан минерал сув ишлаб чиқариш лойиҳаси 200 кишини иш билан таъминлади. Бу ерда йилига 200 миллионлар қадоқ мадданинга сув ишлаб чиқариш йўлига кўйилди.

— Ўшиб корхона йил давомидан 7 млн АҚШ долларни ташкил этиди. — деди 300 турдаги оёқ кийими ва минг турдаги оёқ кийим таглигидаги ишлаб чиқарилади. 500 киши меҳнат қилаётган ўшиб жамоа маҳсулотларига ҳозирдан кўшини давлатлардан ҳаридорлар мавжуд. Умум олганда, корхона томонидан бир йилда 4 млн АҚШ доллар қўйматига тенг маҳсулот экспорт қилиниши реjalashirilgand.

Колаверса, вилоятининг Андижон, Бўстон, Шаҳрион, Булобоши туманлари ҳам Ҳонобод шаҳрида ишлаб чиқаришга таъмнилашади.

— Ўшиб корхона ишлаб чиқаришга таъмнилашади. Бу ерда йилига 200 минг сўм ишлаб чиқаришга таъмнилашади. — деди 300 турдаги оёқ кийими ва минг турдаги оёқ кийим таглигидаги ишлаб чиқарилади. 500 киши меҳнат қилаётган ўшиб жамоа маҳсулотларига ҳозирдан кўшини давлатлардан ҳаридорлар мавжуд. Умум олганда, корхона томонидан бир йилда 4 млн АҚШ доллар қўйматига тенг маҳсулот экспорт қилиниши реjalashirilgand.

Ободлик кўнгилдан бошланади

Пахтаобод туманида жойлашган Тинчлик маҳалласи, нафакат Андижон вилоятининг, балки республикамизнинг энг чекка худуди ҳисобланади. Кўшини Қирғизистон Республикаси билан чегарадош бўлган мансизда амалга оширилаётган ҳайрли ишлар маҳаллашларнинг кайфиятини кўттармоқда. Зоро, бу ерда "Обод қишлоқ" давлат дастурининг ижорсини таъминлаш доирасидаги саъд-харакатлар авж паллада.

Тан олиш керак, маҳалла авваллари шароитга мавжуд. Бу ерда йилига 2 та ишларни ташкил этишига кетади. Ахорида ҳам Ҳонобод шаҳрида таъмирангни таъмнилашади. Бунинг натижасида Тинчлик маҳалласида 270 та симёғчларни алмаштириш, 2 та сув курунини ташкил этишига кетади. Тинчлик маҳалласида 10,8 километр асфальтларни ташкил этишига кетади. Тинчлик маҳалласида 10,8 километр асфальтларни ташкил этишига кетади.

— Жорий йилда "Обод қишлоқ" давлат дастурлари доирасидан 9 та йишилаш бўйича 26,11 млрд сўм маблағ ҳисобига туманинг 2 та маҳаллашларни ташкил этишига кетади. Муҳандислик-коммуникация инфраструктураси, курилиш-таъмирангни ташкил этишига кетади. Бу ерда 10,8 километр масофадаги ишларни ташкил этишига кетади. Тинчлик маҳалласида 10,8 километр асфальтларни ташкил этишига кетади. Тинчлик маҳалласида 10,8 километр асфальтларни ташкил этишига кетади. Тинчлик маҳал

ОБЪЕКТЛАРНИНГ ХАВФЛИЛИК ДАРАЖАСИ ҚАНДАЙ АНИҚЛАНАДИ?

Хукумат қарори билан (2022 йил 15 оқтабрдаги 603-сон) "Республиканинг сейсмик фаол зоналарида қурилиши режалаштирилаётган хавфлилик омили IV тоифага мансуб бўлган бино ва иншотларга зилзилабардошлик бўйича илмий хуросалар бериш тартиби тўғрисида"ги низом тасдиқланганидан хабарнинг бор. Низомга кўра, лойҳа-смета хужжатлари тайёрлангандан кейин улар хавфлилик омили IV тоифага мансуб объектларга зилзилабардошлик бўйича илмий хуросалар олиш ҳамда экспертизадан ўтказиш учун бўйротчи ташкилотлар томонидан қурилиш вазирлигига тақдим этилиши белгиланган. 2022 йил 1 сентябрдан бошлаб республиканинг сейсмик фаол зоналарида янги қурилиши режалаштирилаётган хавфлилик омили IV тоифага мансуб бўлган объектларга зилзилабардошлик бўйича илмий хуросалар бериш тартиби жорий этилди.

Ушбу низом эълон қилингач, таҳририятимизга газетчонлардан кўлпаб кўнгироқлар бўлди. Хусусан, қурилиш-моделлар ташкилотлари вакиллари объектларнинг хавфлилик тоифалари ҳақида бағафис мазмунни сўрашди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Курилиш-монтаж ишлари сифатини тубдан яхшилаш ва қурилиши назорат қилиши тизимини тақомиллаштириш чоралар тўғрисида"ги 2020 йил 5 февралдаги ПК-4586-сон қарори иккиси-ни таъминлаш мақсадида Вазирлар Махкамасининг 2020 йил 20 августидан 496-сон қарори қабул қилинган. Ушбу қарорга илова тартиқасида объектларда давлат қурилиш назоратини амалга ошириш бўйича Регламентлар белгилаб берилган.

Давлат қурилиш назорати объектларнинг хавф-хатар тоифалари бўйича мазкур Регламентнинг 2-иловасига мувофиқ (2-илова ўзбекистон Республикаси Вазирлар Махкамасининг 2021 йил 8 майдан 290-сонни қарори таҳририда - Коёнун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 2021 йил 8 май, 09/21/290/0440-сон) қуидаги тўрт тоифага бўлган:

I тоифа - хавфлилик омили паст объектлар; II тоифа - хавфлилик омили ўтра объектлар; III тоифа - хавфлилик омили юқори объектлар; IV тоифа - хавфлилик омили ўта юқори объектлар.

Бир неча тоифали хусусиятларга эга бўлган қурилиш объектлари уларнинг тоифаларидан қатни назар, IV тоифа бўйича таснифланади. Объектларнинг хавф-хатар тоифалари 56 йўналиш бўйича аниқланади.

Хавф-хатарлар тоифаларининг таснифи эса қуидагилардан иборат:

I ТОИФА - ХАВФЛИЛИК ОМИЛИ ПАСТ ОБЪЕКТЛАР

Үларнинг ёндиғи ҳўжалик ва ёрдамчи иморатлар; боғчалар, вактинча ўй-жойлар; якка тартибдаги ўйлар (иккى қаватгача, (иккичи қават ҳам киради, цоклони хисобга олмаган ҳолда), баландлиги ер юзасидан 12 метрдан паст ва (ёки) умумий майдони 500 квадрат метргача бўлган якка тартибдаги ўй-жойлар);

жамоа дам олиш боғлар;

қишлоқ аҳоли пунктлари, ободонлаштиришга минимал-норматив талаблар кўйиладиган шароитлардаги коммунал ва саноат ҳудудлари, дала ҳовли, завод ҳудудлари;

шамол ва шовқиндан ҳимоя қилиувчи полосаслар, асбоб-ускуналарсиз ва техник жиҳозланманган велосипед, чана, пиёдалар йўлкалари (тер-ренкорулар);

вақтина чавильонлар, киоскалар, айвонлар ва шу кабилар; болалар оларни солари ва соғломлаштириш объектлари;

кино ва видеофильмларни намойиш этадиган вактина павильонлар;

ёзги эстрадалар, кинотеатрлар ва рақсга тушиш майдончалари;

спорт майдонлари ва ўйнгоҳлар (кўшимча бинолосиз ва мавсумий қўйимча бинолари билан);

иссикона ҳўжалиги объектлари (мураккаб асбоб-ускуналарсиз);

палаталар оромгоҳлар, туристик бошпаналар, таътубалар билан;

шакар транспорти иншотлари, кўпиклар, туннеллар, йўл ўтказгичлар, эстакадалар, пиёдалар ўтадиган жойлар, кирғоз бўйлари, прияллар, темир йўллар орқали муҳандислик коммуникацияларини ўтказиш учун кўпирли ўтиш жойлари, автомагистраллар, сув тўсиклари (иморатлар курилмаган ҳудудда лойҳалаштириш ва қуриш);

шакар транспорти иншотлари, кўпиклар, туннеллар, йўл ўтказгичлар, эстакадалар, пиёдалар ўтадиган жойлар, кирғоз бўйлари, прияллар, темир йўллар орқали муҳандислик коммуникацияларини ўтказиш учун кўпирли ўтиш жойлари, автомагистраллар, сув тўсиклари (иморатлар курилмаган ҳудудда лойҳалаштириш ва қуриш);

шакар транспорти иншотлари, кўпиклар, туннеллар, йўл ўтказгичлар, эстакадалар, пиёдалар ўтадиган жойлар, кирғоз бўйлари, прияллар, темир йўллар орқали муҳандислик коммуника-

цийларини ўтказиш учун кўпирли ўтиш жойлари, автомагистраллар, сув тўсиклари (ер ости тармоғи ривожланган ҳудудларда лойҳалаштириш ва қуриш);

II ТОИФА - ХАВФЛИЛИК ОМИЛИ ЎРТА ОБЪЕКТЛАР

Аграсоанот комплексларни объектлари (муҳандислик инфратизимаси ривожланган ҳудудларда);

аграсоанот комплексларни объектлари (қишлоқ ҳўжалиги маҳсулотларни жойлаштириш ва сақлаш музхоналари);

ном, макарон ва ун маҳсулотлари ишлаб чиқариш корхоналари объектлари;

турар юйинишилар, комплекслар ва ётоҳоналар (кўп марта қўлланиладиган лойҳаларни бир-бира боғлаш);

инвидул ишлаб чиқилган лойҳалар; кам қаватли ўйлар (3 қаватгача);

урта қаватли ўйлар (5 қаватгача);

якка тартибдаги ўйлар (иккى қаватдан юқори (цоклони хисобга олмаган ҳолда), баландлиги ер юзасидан 12 метрдан ва (ёки) умумий майдони 500 квадрат метрдан мурдадан ортиқ бўлган якка тартибдаги ўй-жойлар);

худудларни ободонлаштириш ва кўкалаамзорлаштириш (худудларни ободонлаштиришга кўйилган юқори талаблар (ланцдафт);

йил давомида ишлайдиган дуконлар, майший корхоналар (шу жумладан, кафе, умумовқатлашни ва маший хизмат пунктлари);

поликлиникалар, амбулаториялар, препараторлар тайёрланадиган дорихоналар, касалхоналарнинг хўжалик корпослари, тез тиббий ёрдам стансиялари, санитария-эпидемиология стансиялари сут-катиқ ошхоналар, врачлик пунктлари; олий таълим музассасалари (стандарт асбобусуна ва ёритиш (кўп марта) кўллаш);

худудларни ободонлаштириш ва кўкалаамзорлаштириш (худудларни ободонлаштиришга кўйилган юқори талаблар (ланцдафт);

чорва моллари, парранда ва балик, этишириш фермалари;

барча тоифадаги меҳмонхона ҳўжаликлари (1,2,3 кюддоз);

кемпинг, мотель, турбаза, ёзги оромгоҳлар, дам олиши базалари ва алпинистлар дам олиши бошланалари;

йил бўйи фойдаланиладиган оромгоҳлар; кўргазма заллари, қишлоқ клублари ва музейлар;

маъмурлий бинолар;

курилиш-монтаж ташкилотларининг ишлаб чиқариш базалари, жамоат транспорти корхоналари ва шу кабилар;

сақлаш жойлари, ангарлар, омборлар (йил давомида фаолият кўрсатадиган);

омбор комплекслари (муҳандислик асбобусуналисиз, соддалаштирилган омбор комплекслари);

омбор комплекслари (муҳандислик асбобусуналисиз, билин жиҳозланган омбор комплекслари);

кирхоналар, кимёвий тозалаш шоҳобчалари, ҳаммомлар;

соғломлаштириш ҳаммомлари (сауна ва шу кабилар);

лоийҳадан ташқари тизими иншотлар - электр узатиш тармоқлари, нефть ўтказгичлар, табиий газ қувурлари, алоқа тармоқлари, иссиклик тармоқлари мажмуналари (ахоли пунктлари худудида);

лоийҳадан ташқари тизими иншотлар - электр узатиш тармоқлари, нефть ўтказгичлар, табиий газ қувурлари, алоқа тармоқлари, иссиклик тармоқлари мажмуналари (шахар чегара худудида);

техник жараёнларни автоматик бошқарув тизими;

автоматлаштирилган тезкор диспетчерлик бошқарув тизими;

телекоммуникация тизими;

бино ва иншотларни мумкаммал таъмилаш;

ёғоч ва мебель ишлаб чиқариш корхоналари;

қандолатчилик, салқин ичимликлар ва озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш (кичик цехлар);

III ТОИФА - ХАВФЛИЛИК ОМИЛИ
ЮҚОРИ ОБЪЕКТЛАР

Электроэнергетиканинг бошқа объектлари (трансформатор подстанциялари, ёрдамчи бино-лар);

автоматлаштирилган тезкор диспетчерлик бошқарув тизими;

ав

ПАНДУС ҚУРИЛИШИННИГ ЎЗИГА ХОС ТАЛАБЛАРИ

Бахтиёр МИРЭО,
Андижон иқтисодиёт-қурилиш институти катта ўқитувчи.

Сўнгти йилларда республика миёғида турар жой массивлари, савдо-маний хизмат кўрсатилиши объектлари ҳамда ишлаб чиқарни комплекслари қурилишлари анча ривожланди. Бунга мисол тарзида, ҳудудимизда қад ростлёттган "Инги Узбекистон" ва "Инги Андикон" массивларини айтишимиз мумкин. Айниқса, ахолининг кам таъминланган, ижтимоий ёрдамга муҳтоҳ, эҳтиёждандар нигоронлиги бўлган фуқароларни ўй-жой билан таъминлаша Президентимиз томонидан ҳам катта ёзтибор берилмоқда. Ҳусусан, нигоронлиги бўлган фуқароларни бошқалардан кам бўлмаган ўй-жой билан таъминлаш, уларга мунособ иш ўринлари яратиш давлат сиёсати даражасига кўтарилиган.

Нигоронлиги бўлган шахсларга нормал ҳаёт шароитини яратиш мақсадида бина иншотларни куриш ҳамда лойхалашда уларга кириш қисмидаги турар жой массивлари ҳудудидаридан пандуслар кўзда тутилади. Пандус атамаси архитектура ва қурилиш соҳасидаги кўп кўлланилди.

Узбекистон миллий энциклопедиясида шундай дейилган: **пандус** (франц. *rampe* – досе – нишаб, қыялик) – бинонинг эшиги, дарвозасига кириладиган нишаб майдонча; баъзан зинапоз вазифасини ўтайди. Ўрта Осиё ҳудудидаги қадимги шахар қалъа ва кўшкларга пандуслар орқали кўтарилиган. Тоғлар орасида жойлашган турар жойларга маҳсус пандуслар ишланган. Самарқандаги Хўжа Дониён мақбарасида, Қашқадарё виляти Гилон қишлоғида, Нурота тоғ етакларидаги кўргон ва қалъаларга чиқишида, Сурхондарёдаги "Бишибой" кўпрги, Бухоро арқи дарвозаси олдиаги пандуслар (1-расм) ва бошқалар. Замонавий меморицилда жамоат, саноат бинолари, транспорт иншотлари, гараж кабилар қурилишида ҳам пандуслардан фойдаланилмоқда.

Пандусни кичик нишабли, қыялик бўйлаб, бир маромда кўтарилиш (тушиш) учун мўлжалланган йўлак дейиш мумкин. Бу йўлаклардан кўпроқ нигоронлиги бўлган шахслар, аравача етаклаган онлар, юк ташувчилар фойдаланади. Пандус қиялиги сезилимас, текис, осон, кўпай ва табиият ҳаракатлана оладиган даражада бўлиши келинади.

"Инсонларнинг" ҳаётни ва фаолияти мухитини нигоронлар эҳтиёжлари ва аҳолининг кам ҳаракатланувчи гуруҳларини хисобга олган ҳолда лойхалашади номли ШНҚ 2.07.02-07 мебърий хужжатда "Пандус – жамоат ва турар жой қурилиши ҳудудидаги кириш зонасидаги ичкарида ҳам, бино ташкарисида ҳам вертикаль ҳаракатланиш учун қилемлик" дейилган. Амалиётда пандуслар кўпинча жамоат биноларига кириш қисмларида ўрнатилиди.

Нигоронлик аравачасида юрадиган шахслар ҳар доим ҳам кузатувчи билан юрмайди. Улар бошқалардан кам эмасликларини ҳис этиши учун кўпинча ўзлари мустақил ҳаракатланниши хоҳлади.

Нигоронлик аравачасида кўтарилиш (тушиш) учун пандусга маҳсус тутқиличи тўсиси (ограждение) ўрнатилиши шарт. Тутқичлар ўрнатилимаган пандусдан бошқаларнинг ёрдамисиз кўтарилиш деярли имконисиз (4-расм).

Шунингдек, пандус нишабининг меъбердан тикили ҳамда тутқичларининг нотури ва кам (бир томонига) ўрнатилиши ҳам пандусдан мустақил кўтарилиш имконини бермайди (5-расм).

4-расм

5-расм

6-расм

Пандуслар бино ичидаги ҳам бўлиши мумкин. Кўп ҳолларда бундай пандуслар қиялиги (нишаблиги) меъберга нисбатан анча тикроқ бўлиб, фойдаланиш учун қўйи бўлади (6-расм).

Жамоат ва турар жой ҳудудлари ҳамда биноларга киришда кириладиган пандусларни лойхалаширишда уларга ШНҚ 2.07.02-07 бўйича бир қатор талаблар кўйлади. Ҳусусан, нигоронлик аравачаси ҳаракатланниши учун пандуснинг кенглиги қўйда 1,0 м дан 0,9 мдан бўлмаслиги керак, баъзи ҳолларда 0,9 м бўйишига йўл кўйлади. Пандус ҳар бир маршининг кўтарилиш баландлиги 0,8 м дан ошмаслиги керак, бундан унинг бўйлиги 1:12 нисбатда, кўндаланг қиялиги эса 1:50 нисбатда бўлиши лозим. Чети 0,15 – 0,20 м баландликда бортларга ва 0,7 – 0,9 м баландликда тутқичларга эга (мактабгача ёшдаги болалар учун 0,5 м) бўлади. Тутқичларнинг узунлигини пандус узунлигидан 0,3 м узунроқ бўлиши, айланадиаметрия эса 0,04 – 0,05 м ни ташкил этиши мақсадга мувофиқ. Ҳар бир кўтарилиши бошда ва охирида кенглиги пандус кенглигидан ва узунлиги 1,5 м дан кам бўлмаслиги горизонтал майдончада бўлиши талаб қилинади. Пандус йўналиши ўзгарганда горизонтал майдончалар аравачани бўрилиб, тўсиксиз ҳаракатланниши олишига имкон бериши керак. Бунда майдонча "чукурлиги" 1,5 м дан кам бўлмаслиги керак. Майдончада кенглиги эса иккита мари кенглиги бўйича қабул қилинади.

ПАНДУС ОДАТДА З ТА ҚИСМДАН ТАШКИЛ ТОПГАН БЎЛАДИ:

1-бошланыш қисмидаги горизонтал майдонча;

2-қилемлик;

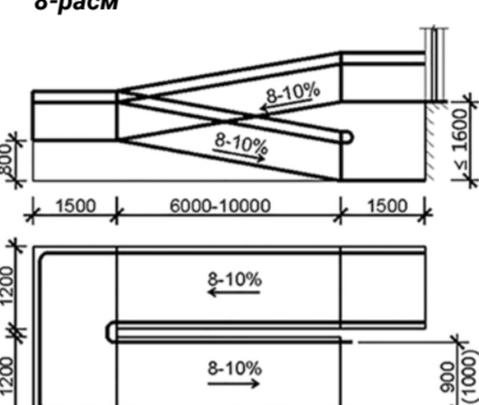
3-пандус охиридаги горизонтал майдонча.(7-расм).

Жамоат ва турар жой биноларига киришда кўйиладиган пандусларнинг қиялиги 8-10 % атрофида бўлиши мақсадга мувофиқ ҳисобланади. (8-расм).

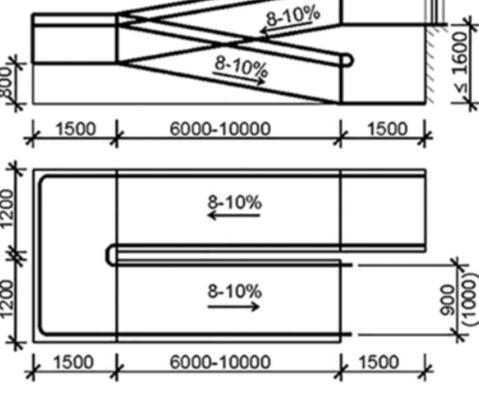
Пандуслар бино ичидаги ҳам бўлиши мумкин. Кўп ҳолларда бундай пандуслар қиялиги (нишаблиги) меъберга нисбатан анча тикроқ бўлиб, фойдаланиш учун қўйи бўлади (6-расм).

Жамоат ва турар жой ҳудудлари ҳамда биноларга киришда кириладиган пандусларни лойхалаширишда уларга ШНҚ 2.07.02-07 бўйича бир қатор талаблар кўйлади. Ҳусусан, нигоронлик аравачаси ҳаракатланниши учун пандуснинг кенглиги қўйда 1,0 м дан 0,9 мдан бўлмаслиги керак, баъзи ҳолларда 0,9 м бўйишига йўл кўйлади. Пандус ҳар бир маршининг кўтарилиш баландлиги 0,8 м дан ошмаслиги керак, бундан унинг бўйлиги 1:12 нисбатда, кўндаланг қиялиги эса 1:50 нисбатда бўлиши лозим. Чети 0,15 – 0,20 м баландликда бортларга ва 0,7 – 0,9 м баландликда тутқичларга эга (мактабгача ёшдаги болалар учун 0,5 м) бўлади. Тутқичларнинг узунлигини пандус узунлигидан 0,3 м узунроқ бўлиши, айланадиаметрия эса 0,04 – 0,05 м ни ташкил этиши мақсадга мувофиқ. Ҳар бир кўтарилиши бошда ва охирида кенглиги пандус кенглигидан ва узунлиги 1,5 м дан кам бўлмаслиги горизонтал майдончада бўлиши талаб қилинади. Пандус йўналиши ўзгарганда горизонтал майдончалар аравачани бўрилиб, тўсиксиз ҳаракатланниши олишига имкон бериши керак. Бунда майдончада "чукурлиги" 1,5 м дан кам бўлмаслиги керак. Майдончада кенглиги эса иккита мари кенглиги бўйича қабул қилинади.

7-расм

8-расм

ПАНДУСЛАРНИ НИШАБЛИГИНИ ҲИСОБЛАШ ТАРТИБИ (0,60 М БАЛАНДЛИК МИСОЛИДА):

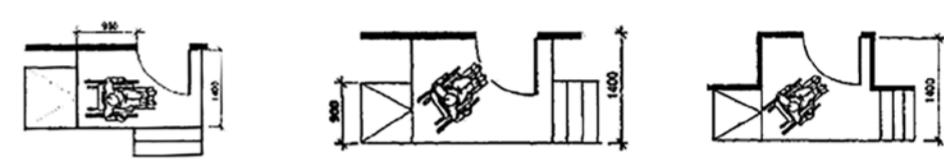
Фоизда	Нисбат	Ҳисоблаш услуби	Бурчак
баландлик (H) × 100 % узунлик (L)	1/12	$1/12 - 0,60/x \rightarrow x - 0,60 \times 12 = 7,2 \text{ м}$	$a = 4,76^\circ$
8,3% ≈ 8%	1/10	$1/10 - 0,60/x \rightarrow x - 0,60 \times 10 = 6 \text{ м}$	$a = 5,71^\circ$
10%	1/8	$1/8 - 0,60/x \rightarrow x - 0,60 \times 8 = 4,8 \text{ м}$	$a = 7,13^\circ$

Пандус қиялиги (нишаблиги) одатда градусда эмас фоизда кўрсатилади. Амалиётда пандуслар қиялиги 8-10 фоиз атрофида кўпроқ учрайди. Соғлом одамлар учун 15-20 см баландликни кўтарилиши муммия бўлмайди. Аммо нигоронлик аравачасида мустақил ҳаракатланадиган жисмоний имконияти чекланган шахслар учун бундай дем олмаймиз. Шунинг учун пандусларни лойхалашда ва қуришда қиялини аниқлаш ва тўғри ташлаш мухим ахамиятга эга.

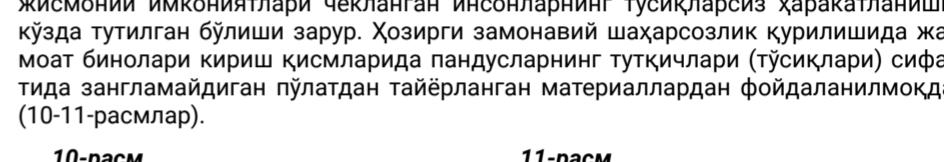
Лойхалаш ва ҳисоблаш ишларни бажаришда пандусларнинг қиялики (нишаблиги) даражасини аниқлаш диаграммасидан фойдаланилади.

Кириш эшиклари ўқидага кўра, пандусдан қарара-қарши томонга очиладиган тарэза ўрнатилиши керак (9-расм).

9-расм

10-расм

11-расм

Шахарсозлик обьектлари, жамоат ва турар жой биноларига киришда ҳам жисмоний имконияти чекланган инсонларнинг тўсиклариз ҳаракатланниши кўзда тутилган бўлиши зарур. Ҳозирги замонавий шахарсозлик қурилишида жамоат бинолари кириш қисмларида пандусларнинг тутқичлари (тўсиклари) сифати зангламадиган пўлатдан тайёлланган материаллардан фойдаланилоқда (10-11-расмлар).

12-расм

13-расм

Правительство Республики Узбекистан

получило кредит от Всемирного банка на реализацию проекта "Развитие сельской инфраструктуры" и намерено использовать часть средств данного кредита для финансирования правомочных платежей на выполнение проектно-изыскательских работ, разработки рабочего проекта и авторского надзора по следующим объектам:

№ пакета	Наименование объектов	Расчетная стоимость услуг
MOE-RIDP-SYR-CS-25	Строительство пешеходного моста в МСГ "Юксалиши" и реконструкция трубчатого перехода в МСГ "Дустлик" Баяутского района Сырдарьинской области	30 000 000 сум

Инжиниринговая компания "Служба единого заказчика" при Сырдарьинском областном хокимияте (далее именуемый "Заказчик")

приглашает проектные организации представить объединенные технические и финансовые (однопакетные) предложения по выполнению проектно-изыскательских работ, разработки рабочего проекта и авторского надзора по вышеуказанным объектам.

Более подробная информация об услугах приведена в Техническом задании.

Заинтересованные правомочные проектные организации могут получить более подробную информацию и тендерную документацию в Консалтинговом центре по организации конкурсных торгов в строительстве по Сырдарьинской области.

Предложения должны быть представлены в Консалтинговый центр по организации конкурсных торгов в строительстве по следующему адресу: Сырдарьинская обл., г. Гулистан, ул. Ахтамова, дом, 30 (здание ИК СЭЗ, 1-этаж).

Предложения, поступившие после истечения крайнего срока подачи, не будут рассматриваться. Любое предложение, полученное после истечения крайнего срока подачи, объявляется опоздавшим, отклоняется и возвращается Участнику торгов нераспечатанным.

Подача предложений:
а) заявки должны быть представлены в форме, прилагаемой в тендерной документации;
б) крайний срок подачи заявок – 25.12.2022 года, 16:00;

"Respublika mulk markazi" МЧЖ Қоралполғистон Республикаси филиали

бошланғич баҳоси ошиб бориши тартибида ўтказиладиган очиқ аукцион савдога таклиф этади!

Аукцион савдога Қоралполғистон Республикаси ХТВ 10-сонли кўзи охиз ва заиф кўрувчи болалар учун ихтисослаштирилган давлат мактаб интернатининг 2022 йил 10 декабрдаги 366-сонли алоқа хатига асосан қуидаги автранспорт воситаси қўйилмоқда:

Қоралполғистон Республикаси, Нукус шахри, "Жолшылар" МФЙ, рақамсиз уйда

ИК "Служ

